

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne in praznike. — Inserati do 80 peti 2 — Din, do 100 vrst 250 Din, večji inserati peti vrsta 4 — Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Rekonstrukcija vlade zopet v ospredju

Po sodbi beograjskih političnih krogov gre za zadnji poizkus g. Vukičevića, da se obdrži na krmilu. — Če se rekonstrukcija izjalovi, pride do koncentracijske vlade z dr. Perićem na čelu.

— Beograd, 23. decembra. Nezadovoljstvo s stanjem v Južni Srbiji, kakor tudi s splošnim notranje-političnim in finančnim položajem države je tako veliko, da tudi vladni krogi vedno resnejše mislijo na širšo rekonstrukcijo vlade. O tem se že par dni širijo v političnih krogih najrazličnejše vesti, ki jih trenutno ni mogoče kontrolirati. Vse pa kaže na to, da se pripravljajo na vladi večje spremembe.

Današnja »Politika«, ki je o razmerah za vladni kulisami običajno dobro informirana, piše, da obstaja verjetnost, da pride ob priliki rekonstrukcije do popolne spremembe režima. Naglašajo, da je tudi gosp. Vukičević sam že obupal nad položajem in da išče zadnje rešitve v rekonstrukciji vlade. Če se mu nameravana rekonstrukcija ne posreči, je jasno, da je za vedno odžagan. Nezadovoljstvo z njegovim režimom ne narašča le v radikalnem klubu, kjer se centristi in pasičkevi pripravljajo na odločilno bitko, marveč se tudi v Demokratični zajednici vedno očitneje pojavlja zahteva po temeljiti spremembi sedanega režima. Zdi se, da bo Južna Srbija tvorila Ahilovo peto g. Vukičevića. Avdijska skupljajnska metropolita gosp. Varnava na dvoru in napovedi o spremembah v notranjem ministristvu smatrajo politični krogi kot dokaz, da je položaj vlade skrajno omajan.

V zvezi z rekonstrukcijo vlade se pojavljajo najrazličnejše kombinacije. Iz vladnih krogov se zatrijuje, da bi ob priliki rekonstrukcije, ki naj bi se izvedla med katoliškimi in pravoslavni božičnimi prazniki, stopilo v vlado več pasičkevcv in centristov z radikalne in več uglednih davidovičevcev z demokratske strani. Notranje ministristvo naj bi v tem slučaju prevzel dr. Laza Marković.

Če pa bi se rekonstrukcija vlade izjalovila, bi po verzijah iz vladnih krogov sestavljal nov vlado sedanji skupščinski predsednik g. dr. Niko Perić. V radikalnih krogih smatrajo dr. Perića za edino osebnost, ki uživa zaupanje vseh radikalnih frakcij in v katero imajo tudi ostale stranke, ki prihajajo v poštev za sestavo koncentracijske vlade, potrebno zaupanje. Sodeč po trenutnem razpoloženju bi tvorile novo vlado kmečko - demokratska koalicijska z zemljoradniki. Demokratska zajednica in radikalna stranka. Značilno je, da so klerikalci izključeni iz vseh kombinacij, ki so se doslej pojavile. Dasi je položaj še dokaj nejasen, je vendarle smatrati politično situacijo za toliko dozorlo, da je računati v najkrajšem času s preokretom.

Organizacija državnega sveta

Na včerašnji skupni skupni seji državnega sveta so se konstituirali oddelki in na novo določili kompetenco poedinih oddelkov.

— Beograd, 23. decembra. Na včerašnji skupni seji Državnega sveta je bila za prihodnje leto določena sledeča razporeditev:

I. oddelček: predsednik: dr. Milan Polićević; člani: dr. Šardelić, dr. Ušićki in Stevo Nešić. V kompetenco I. oddelka spadajo: carinske, trošarinske, taksne in monopolne zadeve in neposredni davki.

II. oddelček: predsednik: dr. Tugomir Alaupović; člani: dr. Nikola Gjurgjević, dr. Radoslav Jovanović, Ilija Blagojević in dr. Vojislav Babić. V kompetenco II. oddelka spadajo: administrativni spori in ostale zadeve finančnega ministristva, ki ne spadajo v kompetenco I. oddelka, nadalje razsodbe upravnega sodišča v Dubrovniku, disciplinske zadeve in zadeve ministristva pravde in ministristva ver.

III. oddelček: predsednik: Peter Petrović; člani: Ilija Djukanović, dr. Stefan Sagadin, Mita Radojević in Radoslav Jovanović. V kompetenco tega oddelka spadajo: zadeve ministristva sveta, zunanega in notranjega ministristva in vse samoupravne zadeve, razsodbe upravnega sodišča v Sarajevu ter spori o pristojnosti ministristva trgovine.

IV. oddelček: predsednik dr. Rajčević; člani: Dominik Mazzi, Lazar Jankulović in Svetislav Paunović. V kompetenco tega oddelka spadajo: zadeve ministristva prosvete, ministristva za narodno zdravje in ministristva za socialno politiko.

V. oddelček: predsednik Aleksander Staničić; člani: dr. Ivan Škarjia, dr. Sava Vukanović in Jovan Spasolević. Ta oddelček je pristolen: za zadeve prometnega ministristva, ministristva za javna dela, ministristva za pošte in za razsodbe upravnega sodišča v Zagrebu in v Celju.

VI. oddelček: predsednik Dimitrije Popović; člani: Živojin Aranjelović, Ibrahim Defterdarević in Vojislav Rožić. V kompetenco tega oddelka spadajo: zadeve vojnega ministristva, ministristva za šume in rudnike, ministristva za poljedelstvo, ministristva za agrarno reformo, izenačenje zakonov, predmeti po zakonu o porotah in razsodbe upravnega sodišča v Beogradu in Skoplju.

Baldwinove odkrite besede o razorožitvi

Resoluten odgovor na pismo vojnih obvezancev. — Anglija ne mara biti potisnjena v peto vrsto držav. — Velika bojazen za kolonije.

— London, 23. decembra. Včeraj je Baldwin odgovoril na pismo bivšega državnega podtajnika zunanega ministristva v prejšnji delavski vladil Ponsoubya, ki ga je podpisalo 128 tisoč vojnih obvezancev in v katerem izjavljajo, da ne bi vršili vojne službe in v nobenem slučaju ne bodo podpirali vlade, ki bi v svoji politiki segala po orožju. Baldwin naglašal v svojem odgovoru med drugim:

»Če bi bili vsi Angleži enakega mnenja, kakor ljudje, ki so podpisali to pismo, bi pomenilo to konec angleške vojske in mornarice. Prva in neizbežna posledica takega koraka pa bi bil polom Društva narodov. Če bi Anglija ne imela svoje vojske in svoje mornarice, bi tudi ne mogla zadostiti svojim obveznostim napram Društvu narodov ter mu v slučaju potrebe staviti na razpolago svoje vojne sile in bi bila na drugi strani prisiljena izstopiti iz Društva narodov.

Isto velja tudi za lokarnski pakt, kojega glavna moč obstoja v tem, da se vsi pogodbeniki zavezujejo, da bi Anglija vso svojo vojno silo postavila proti eventualnim napadalcem. Če se vzame Angliji ta sila, izgube tudi vse pogodbe svojo veljavo. V zapadni Evropi bi znova saviadala bojazen in ne-

mir. Če bi prišlo do popolne razorožitve Anglije, bi bila Anglija s tem potisnjena med države pete vrste ter bi izgubila svoje kolonije. V deželi bi zavladala lakota in brezposelnost. Po statutih Društva narodov je Anglija obvezana toliko reducirati svoje oboroževanje, kolikor je v skladu z njeno nacionalno varnostjo in z možnostjo, da izsili izvedbo mednarodnih obveznosti s skupnim nastopanjem. To obveznost bo Anglija vsekakor izpolnila.

ODMEV DIJAŠKIH IZGREDOV V RUMUNIJ

— Bukarešta, 23. decembra. Vojno sodišče je danes razglasilo razsodbo v dijaškem procesu. Dijak Parašif je bil radi klevete obsojen na en mesec ječe. 46 dijakov, ki so državni uradniki, so bili disciplinirani ter so izgubili svoja mesta.

100-LETNA MIROVNA POGODBA MED FRANCIJO

— Washington, 23. decembra. Zunanji politični odbor ameriškega senata je na svoji včerašnji seji razpravljal o francoskem predlogu glede sklenitve 100letne pogodbe, ki naj bi preprečila vsako vojno med Francijo in Ameriko.

Klerikalna blamaža v oblastni skupščini

Modernizacija ljubljanske mestne klavnice. — Klerikalno rovarjenje proti ljubljanski mestni avtonomiji.

Včeraj je oblastna skupščina razpravljala tudi o preokretu proračuna pri ljubljanski mestni klavnici in mestni stanovanjski hiši na Ahaclevi cesti. Kakor znano, so to zadevo klerikalci zlorabljali v agitaciji pri ljubljanskih občinskih volitvah in so jo tudi navedli v znani interpelaciji na notranjega ministra kot vzrok njihove zahteve, da dr. Dinko Puc ne sme biti potrjen za ljubljanskega župana.

Povod za razpravo o tej stvari je dala prošnja vladnega komisarja na ljubljanskem magistratu, naj se dovoli ljubljanski občini najetje posojila 6 milijonov Din za naknadna dela pri ljubljanski mestni klavnici in najetje naknadnega posojila 3 milijonov Din za mestno stanovanjsko hišo na Ahaclevi cesti.

Zadeva sama je že dovolj pojasnjena v znani izjavi dr. Dinka Puc, ki jo je kot odgovor na klerikalno interpelacijo v Narodni skupščini objavil v našem listu.

Bavmo se ž njo le zaradi tega, ker so včeraj klerikalci v oblastni skupščini ponovno skušali izrabljati lo demagoško za svoje strankarske namene. Dobili so od dr. Puc zahtevan odgovor tako, da je končno prof. Jarc, ki je prvotno predlagal, naj se posojilo za ljubljansko mestno klavnico ne odobri, ta predlog umaknil in priznal, da je nova mestna klavnica res lepo delo in koristna za Ljubljano. Dejstvo, da je klerikalna večina oblastne skupščine poleg odobritve posojila ljubljanski mestni občini sprejela drugi de predloga prof. Jarca, da naj oblastni odbor po strokovnjakih da ugotoviti vzroke prekoračenja proračuna za modernizacijo ljubljanske mestne klavnice, niti malo ne zmanjšuje blamaže, ki so jo klerikalci doživeli s tem, da niso mogli ovreči s številskimi podprti dokazov, da se proračun ni prekoračil v dobi gerentskega sveta, ampak pozneje pod vladnim komisarjem za dela, ki v prvotnem proračunu sploh ni bila naznačena. Klerikalci tudi niso mogli utajiti dejstva, da se posojilo zahteva razen tega za dela, ki še sploh začeta niso in ki tudi v prvotnem proračunu niso bila navedena, kakor n. pr. novo upravno in ravnateljsko poslopje mestne klavnice.

Predlog, da naj oblastni odbor po strokovnjakih da ugotoviti vzroke prekoračenja proračuna mestne klavnice, je bil samo zadnja rešilna bilka, na kateri so se

skušali rešiti klerikalci pred blamažo, ki so jo dejansko doživeli. Zakaj, klerikalci so imeli tekmo nad enoletnega svojega komisarijata na magistratu več kot dovolj časa preiskati vse akte in načrte o zgradbi ljubljanske mestne klavnice, pa niti v času volitev, ko so naravnost drhteli po agitacijskem gradivu zoper napredne kandidate in bivši gerentski svet, niso mogli navesti nobenih dokazov, da bi se dela pri modernizaciji ljubljanske mestne klavnice ne izvršila v redu kakšne »strokovnjake« bo oblastni odbor sedaj določil za preiskavo prekoračenja proračuna mestne klavnice, ko je doživelo »strokovništvo« g. Jarca. Pusta in nazadnje prof. Jarca popoln poraz, seveda ne moremo vedeti, mislimo pa, da bo ostalo le pri bešedah in pri tem, da morejo klerikalci podpreti svoj protest proti potrditvi dr. Puc za ljubljanskega župana s trditvijo, da je oblastna skupščina sklenila izvesti preiskavo zaradi mestne klavnice.

Seveda je dr. Puc izjavil, da nima ničesar proti kakršnikoli preiskavi, ker ima čisto vest in čiste roke ter se nima ničesar bati. Nasprotno je celo poudarjal, da je ponosen na svoje delo pri modernizaciji mestne klavnice, ki je lahko tudi v ponos Ljubljani sami, ker tako uzorno urejene ni v celi Jugoslaviji, in niti ne v sosedni Avstriji. Tako dr. Puc, kakor tudi ostali poslanci opozicije so glasovali za predlog prof. Jarca, naj oblastni odbor izvede zahtevano preiskavo, s čemer je postal klerikalni nos še za par pediti daljši.

Tudi v razpravi o posojilu za stanovanjsko hišo na Ahaclevi cesti je dr. Puc dokazal s številskimi, da je naknadno posojilo potrebno samo za to, ker se je zgradilo nad 30 stanovanj več, kakor je bilo prvotno nameravano, poleg več trgovskih lokalov in javne kopalnice v tej hiši, kar istotako ni bilo v prvotnem načrtu, ki je tudi določal mnogo bolj preprosta stanovanja, kakor pa so bila pozneje napravljena.

Ob tej priliki moramo samo ponovno ugotoviti, da je vse klerikalno delo, kakor je iz navedenega razvidno, usmerjeno samo na to, da Ljubljana ne dobi svojega župana, da ne pride do rednega gospodarstva na magistratu, do svoje avtonomije, da ostane pod komisarjatom občinska uprava še nadalje v njihovih rokah.

Ljubljana v znamenju oledice in nezdod

Danes jutraj so bili vsi hodniki oledeni, kar je povzročilo številne lažje in težje nezdode. — Za praznike bomo imeli najbrž toplo južno vreme.

Ljubljana, 23. decembra.

Naša prognoza, ki smo jo napovedali včeraj, da se obeta toplejše vreme, se je uveljavila deloma že tekom včerašnjega dne. Dočim je bilo včeraj jutraj že 16 stopinj mraza, je prišel barometer čez dan rapidno padati. Krivulja na aparatu v Zvezdi ni obetala nič dobrega. Dočim je ob 7. jutraj barometer beležil 748 mm, je kasneje padel na 743 in tekom večera celo na 730. Danes jutraj je ob 8. kazal barometer 726 mm, torej stanje globoko pod normalo. Obenem pa je padlo tudi živo srebro v termometru. Dočim je včeraj jutraj iznenada zopet pritisnil silen mraz in je kazal termometer 16 stopinj pod ničlo, je temperatura čez dan rapidno padala. Že opoldne je kazal termometer samo 11 in pol stopinj pod ničlo, a zvečer ob 20. samo 8 stopinj. Čez noč je temperatura še bolj padla in danes jutraj je kazal termometer 0 stopinj.

Nenadna zračna depresija je seveda povzročila velik preokret v vremenu. Nebo se je pooblačilo in snoči okoli 6. je pričelo snežiti. Dobili smo takozvano »babeje pšeno«, toda že okoli 21. je pričelo deževati. Deževalo je vso noč in danes jutraj so bile vse ulice, zlasti pa hodniki poledeneli. Na ulicah so se snoči in danes odigravali komični prizori. Ljudje so tavali s lovili, opotekali in padali, balansirali z dežniki semintja, merili kakor pijanci ulico na dolgo in široko.

Poledica je seveda zahtevala tudi številne žrtve. V bolnico so pripeljali danes topolpne že več oseb s polomljenimi udi in potolčenimi glavami. Tako je v Rožni ulici padla kuharica Amalija Pangerc tako nesrečno, da si je pri padcu zlomila nogo. Najbolj nevarna pa je bila pot na Grad in nazaj. Prebivalci Grada so s težavo prišli

v mesto, bili so izpostavljeni stalni nevarnosti, da se pobijejo. Pekovski vajenec Dolinar, zaposlen pri peku Dolinarju na Poljanski cesti, je jutraj nesel žemlje na Grad. Ko se je vračal z Gradu, je spodrsnil in priletel na glavo. Prvo pomoč so mu nudili na rešilni postaji, kjer ga je obvezal mestni fizik dr. Rus, nato pa je moral Dolinar v bolnico. Dr. Rus je obvezal tudi prostovoljnega gasilca Franca Wolfa, ki je šel jutraj v službo, a je tik pred Mestnim domom padel na glavo. Dobil je precej težko rano na glavi. Pred Skofijo je nesrečno padel prof. Pregel in je zadobil občutne poškodbe po vsem životu. V Studentovski ulici je neka mlekarica padla tako nesrečno, da ni mogla vstati, strah in padec sta ji tudi zaprla sapo tako, da ni mogla govoriti. Neke gospodična je padla pred bolnico zelo fatalno: z nogami je šla naprej in kvišku in kakor zatrujena očividci, je bil prizor kljub njenemu neugodnemu položaju zelo pikanten. Na Trnovskem nasipu je padla na dvorišču hiše št. 4 80-letna Marija Selan. Obležala je nezvestna, dočim so potice, katere je nosila, zdrknile po ledu.

Radi gladkih in zledenelih tal je bil danes v jutranjih urah skoraj onemogočen vsak promet. Avtomobili so se le s težavo pomikali naprej, konji so cepali. Gotovo je, da so spolzka in ledena tla zahtevala še mnogo več človeških žrtev, večnoma pa so ponesrečeni ostali v domači oskrbi. Danes dopoldne je ves čas deževalo. Vreme je že izrazito južno in za praznike se nam obeta pravcata brozga ki bo marsikomu prekrizala račune. Toplomer je kazal opoldne 2 stopinj nad ničlo, barometer je pa še za eno stopinjo padel. Zato ni pričakovati, da bi se do praznikov nebo zjasnilo.

Sneg, mraz in dež

— Zagreb, 23. decembra. V Zagrebu je mraz tekom današnjega dne znatno polenjal. Dočim je znošal še včeraj nad 10 stopinj pod ničlo, je kazal toplomer danes jutraj — 5, opoldne pa 4 stopinje pod ničlo. Od jutraj pihla toplejši veter, opoldne pa je začel naletavati sneg, pomešan z dežjem.

— Sofija, 23. decembra. Dočim je v zapadnem delu Evrope že nastopilo toplejše vreme, se je mraz na Bolgarskem včeraj in danes še bolj poostil. Povprečna temperatura znaša 14 do 27 stopinj pod ničlo. To je od leta 1902. najnižja temperatura v Bolgariji. Železniški promet je zlasti v jugovzhodni pokrajini zelo otežkočen, telefonske zveze pa so večinoma prekinjene.

— Bukarešta, 32. decembra. Danes je bila zabeležena tekom zadnjih 50 let najnižja temperatura. V Bukarešti je kazal toplomer danes jutraj 27 stopinj pod ničlo. Ulice so skoraj popolnoma izumrle, radi snežnih zametov pa je promet zelo oviran. Vlaki vozijo z velikimi zamudami in zelo nerodno. Brzlojavne in telefonske zveze z okolico so večinoma prekinjene.

Neresnične vesti o atentatu na kralja Borisa

— Beograd, 23. decembra. Snoči so se razširile vesti, da je bil v Sofiji izvršen atentat na bolgarskega kralja Borisa. Zatrjevalo se je, da je kralj težko ranjen, atentator pa, ki ga je iskati med makedonskimi revolucionarji, da je pobegnil. Bolgarska službena agencija danes te vesti najodločneje demantira ter naglašajo, da je kralj popolnoma čil in zdrav in da že teden dni sploh ni zapustil dvorca.

Davčni odbor

— Beograd, 23. decembra. Včeraj je imel davčni odbor svojo zadnjo sejo pred božičnimi prazniki. Razprava o novem davčnem zakonu je bila včeraj zaključena do rezerviranih členov.

Končnoveljavno so bili za poedine vrste davkov določeni sledeči nazivi:

Davek na zemljišča = zemljiški davek (zemljarina).

Davek na rente = rentni davek (porez na rente).

Davek na poslopja = hišni davek (kučarina).

Davek na podjetja, obrate itd. = pridobitna (porez na tečevinu).

Davek na podjetja, ki so obvezane poлагati javne račune = davek na družbe (društveni porez).

Na prihodnji seji se bo vršila razprava o davčnih stopnjah; glavna debata pa bo posvečena vprašanju, kdaj naj stopi ta zakon v veljavo. Zdi se, da je vladna večina z ozirom na energično akcijo Kmečko - demokratske koalicije tudi v tem vprašanju kapitulirala in da obstaja tudi v vladnih krogih namera, da se ukine dohodnina s 1. aprilom 1928, istočasno pa naj se uvede novi davčni zakon, da bi se na ta način kril primanjkljaj, ki bo nastal zaradi ukinitve dohodnine. Z večjim davčnim donosom po novem davčnem zakonu pa vlada tudi upa najti kritje za proračunski deficit.

POKLON FRANCOŠKIH VOJNIH UJETNIKOV NAŠE MU KRALJU

— Beograd, 23. decembra. Včeraj popoldne je prisel semkaj predsednik francoskega združenja vojnih ujetnikov, ki so pobegnili iz ujetništva, g. Karlo Brinaux, da izroči našemu kralju dar tega združenja. Odličnega gosta so sprejeli na kolodvoru zastopniki združenja rezervnih oficirjev in raznih drugih nacionalnih korporacij. G. Brinaux bo sprejet v avdienci na dvoru.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.545 — 13.575 (13.56), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 7.985 — 8.015 (8.00), London 276.5 — 277.3 (276.9), Newyork 56.57 — 56.75 (56.65), Praga 167.95 — 168.75 (168.35), Trst 299 — 301 (300).

Efekt: Vojna škoda 410, Celjska 164, Ljubljanska kreditna 134, Kreditni zavod 160, Vevče 135, Ruše 265 do 280, Stavnica 58, Šešir 125.

Lesni trg: Tendencja neizpremenjena. Zaključeno 5 vagonov, in sicer 3 vagoni testonov, franko vagon Sušak po 520 in 2 vagona suhih bukovih drv, franko vagon meja po 22.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.5 — 277.3, Newyork 56.534 — 56.734, Pariz 222.75 — 224.75, Milan 299 — 311, Curih 1094 — 1097, Berlin 1354.5 — 1357.5, Dunaj 798.5 — 801.5, Praga 167.95 — 168.75.

Efekt: 7 odst. invest. posojilo 1921 86 in en četrt, 2 in pol odst. vojna škoda 408 — 409, Hipotekarna banka 57 — 58, Ljubljanska kreditna 134 — 135, Prastrednca 880, Trboveljska 465 — 475. Vevče 135 — 137.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: London 25.25, Newyork 517, Pariz 20.35, Milan 27.26, Berlin 123.60, Dunaj 73.08, Beograd 9.12, Praga 15.34.

Klerikalna skrb za delavstvo

Dočim so klerikalci uvedli nove davščine, ki bodo obremenile predvsem konzumenta, so v oblastni skupščini brez stvarnih razlogov odklonili vse predloge za omiljenje bode delavstva.

V tork je ljubljanska oblastna skupščina sprejela proračun oblastne samouprave za l. 1928. Klerikalna večina je odklonila brez stvarne utemeljitve vse izpreminjavalne in dodatne predloge opozicije ter je glasovala za posamezne proračunske postavke, kakor so bile predložene.

Najzanimivejše je, da je tudi v razpravi o oddelku za socialno skrbstvo odklonila vse predloge opozicije za zboljšanje položaja delavstva in njegove bode v splošni gospodarski krizi, kljub temu, da je uvedla mnoge nove davščine, ki bodo zadele predvsem konzumenta.

V proračunu, ki izkazuje nad 55 milijonov Din izdatkov, je določenih za namene socialnega skrbstva samo okoli 1.400.000 Din.

Večina je cinično in z raznimi zasmehljivimi opazkami zavrnila vse izpreminjavalne predloge poslancev Tavčarja in Sitarja v tem pogledu in tako ponovno dokazala, da nosi socialni del samo na jeziku ob volitvah, da ga ne pozna, kadar bi bila prilika dokazati ga v dejanjih.

Tako je posl. Tavčar predlagal, naj se določi z ozirom na to, da uvaja klerikalna večina davek na konzum premoga, en milijon Din za delavske stanovanj v rudniških revijah. To naj bi se zgodilo tudi zaradi tega, ker je bilo občinam v tamošnjih krajih onemogočeno uvesti enak davek za stanovanjsko akcijo.

Ko je posl. Gostinčar zaklical, da je dolžnost TPD graditi stanovanj za delavstvo, se je razvila naslednja zanimiva debata.

Posl. Tavčar je odvrnil: G. Gostinčar, vsi smo prepričani, da je to dolžnost družbe. Toda, če ne najdemo v državi nobene kompetence, ki bi pritisnila na družbo, da stori svojo dolžnost, mora pač priti kak drug faktor, ki bo rešil stanovanjsko vprašanje.

Posl. Gostinčar: Družba naj zida!

Posl. Tavčar: Mi se ne moremo enostavno postaviti na stališče: Družba mora zidati. Kajti družba pač ne zida. Enako tudi ne moremo reči: Država naj zida, — ako vidimo, da države ne moremo do tega pripraviti.

Posl. Mohorič: Družba mehanizira svoj obrat in odpušča delavce! Ni pričakovati, da bi gradila stanovanjske hiše.

Posl. Gostinčar: Delničarji so dolžni, da

zidajo za delavstvo hiše. To je njihova prokleta dolžnost!

Posl. dr. Puc: Zakaj pa ničesar ne storite, da bi vlada pritisnila na njo, če ste v vladi?!

Na navedena je razvidno, s kakimi praznimi izgovori je klerikalna večina odklonila predloge opozicije za omiljenje bode delavstva.

Zato ni čuda, če je klerikalna večina odklonila tudi predloge posl. Tavčarja, naj se za skrbstveni fond za delavce in nameščenec določi znesek 200.000 Din, za ustanovitev delavskih kuhinj 200.000 Din, za fond brezposelnih pri borzah dela 600.000 Din, za okrevanje otrok siromašnih družin 100.000 Din, da naj se oproste novega davka na premožnosti, javne korporacije, zavodi in ustanove. Ni čuda, če je klerikalna večina odklonila predlog socialističnega poslance Sitarja, naj se en milijon Din, določenih za pospeševanje zidanja stanovanjskih hiš, razdeli med občine, ki same grade hiše, kakor Ljubljani, Trbovljam, Trzinu, Jesenicam, Korškemu, Belu in Zagorju, nadalje predlog, naj se dovoli delavskim kuhinjam v Ljubljani in v Trbovljah po 100.000 Din, za javno knjižnico Delavske zbornice v Ljubljani po 50.000 Din.

Klerikalna večina je zavračala predloge opozicije z izgovorom, da zahteva pač izdatke, ne pove pa finančnih virov. Ta izgovor pa sta poslanci Tavčar in Bukovec takoj za vrnila. Posl. Tavčar je navedel, da je večina pač znižala postavko za novo umobolnico od 3 milijonov na enega, difference pa ni hotela porabiti za kritje izvedbe od opozicije predlaganih predlogov. Posl. Bukovec je opozoril, da se v ljubljansko oblast uvaja na leto 140 vagonov špirta za predelavo. Ako se pri tem računa, da se ga bo izvozilo 70 vagonov brez novih oblastnih davštin, ostane še vedno 70 vagonov za obdavčenje po novi uredbi, kar mora vsekakor prineseti več dohodkov, kakor pa je v proračunu predvideno. V proračunu je namreč postavka dohodkov iz nove davščine na alkohol izkazana samo z vsoto 2.791.130 Din, dočim je pričakovati nad 21 milijonov Din. V tem tihi skrit nekak tajej fond, ki bi zadostoval za kritje vseh predlogov opozicije.

Mislimo, da navedena dejstva dovolj označujejo klerikalno demagoško in protisocialno čustvovanje, ki se je pri sedanjem zasedanju ljubljanske oblastne skupščine pokazalo ponovno v povsem jasni luči.

iz medi. Bil je precej blaten in ga je očistil. Na njegovo veliko začudenje je zagledal na prstanu napis: Moskva, Cop. 34, 35 K. Iz tega je razvidno, da je galeb priletel iz Moskve. Najzanimivejše pa je, da je to prvi primer, da se v poročevalski službi uporablja galebi namesto golobov poštarjev, kakor je bilo dosedaj v navadi. Prstan je lovec oddal orožnikom.

NOVA MATEJKA z žigom KROČ Pustolovščine dobrega vojaka Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Nedelja, dne 25. decembra ob 15. uri. Peterčkovice poslednje sanje, mladinska predstava.

Ob 20. uri. Sodnik Zalamejski. Izven.

Ponedeljek, dne 26. decembra ob 15. uri. Sneguljica in škrtarje, mladinska predstava.

Ob 20. uri. Boljši gospod. Izven.

OPERA.

Nedelja, 25. decembra ob 19.30. uri. Čarobna piščal. Izven.

Ponedeljek, dne 26. decembra ob 15. uri. Zalučljivi v tri oranje, ljudska predstava.

Ob 19.30. uri. Orlov, opereta, gostuje režiser bogorajske operete g. Truhovič. Izven.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani.

V ponedeljek, 26. decembra: Sneguljica in škrtarje. Gostovanje v sokolskem domu na Viču. Začetek ob 19.30. uri popoldne.

Mozartova „Čarobna piščal“

(Premiera v ljubljanski operi.)

Zapisali smo v članku, s katerim smo poročali o nastanku in značaju te poslednje Mozartove opere, da je povsod težko uprizorljiva, ker je treba zanjo izvrstnih pevcev in pevcev ter je v tehničnem pogledu bogata nelahkih prob. Danes pa gospodu ravnatelju M. Poliču iskreno čestitamo: zopet se je izkazal kot prvovrsten umetnik, ki je prinesel in izvedel „Čarobno piščal“ za naše razmere res zelo častno, silno dovršeno ter vsokoz s finim okusom in je naša opera napolnena lahko prav tako pomena, kakor na vzornjo podano Mozartovo „Čosi fan tulle“.

Tudi g. arhitekt V. Rohrmann zasluzi naše priznanje za svoje apartne, pravilne dekoracije, ki omogočajo neštet izpremembe izvrševati, kolikor je pač pri naših sredstvih mogoče, naglo in brez mučnih premorev. Sceno je poodrjavil z belimi piramidami, ki okrožajo prizorišče, z zastorom ter različno osvetlilavo, ki prinaša dovolj pestrosti in občutljivosti in lokalnih menjavah. Tako imamo tudi na našem odru inmenjavico, ki je moderna in zares praktična, gledalcu pa vedno zanimiva.

Ker smo pisali o operi že dovolj, smo danes lahko kratki v svoji oceni Eisenke-Solmanovrovo besedilo, ki je današnji okus res da silno naivno otroško, a historično je vendar prav interesantno, saj kaže, kakšne snovi in kakšni efekti so navduševali publiko l. 1791. Glasba je tipično Mozartova, v tej operi se izrazilo ljudska naravno harmonična, razkošno zvonoča, bogata melodična, tudi v humorističnih točkah vedno umetniško okusna, mestoma grazična globoko čustvena, strastna ali pa grandiozno impozantna. Kako je znal velikani Mozart doseči velikane zvočne, uspehu prijetne in do srca segajoče harmonične efekte z najmanjšimi sredstvi, mora poslušalec občudovati ves čas. Noben glas ni postaralec bodisi v duetu, tercetu ali kvintetu ali velikem ansamblu, povsod se uveljavlja vsak glas polno in samostojno. Zares, stara, a prekrasna, vedno ljubla je ta glasba in človek se je pač ne naveliča.

V prvi vrsti gre priznanje orkestru, ki je izvajal ritmično in dinamično silno bogato opero idealno in žel za mojstrski podano uverturo zasluženo aplavz. Tudi soliste moramo pohvaliti brez izjeme.

Ga. Davidova je pela izredno težko, deloma kolorirano, zelo visoko pisano partijo Kraljice noči prav dobro in prešla dvakrat priznanje občinstva. Ako bi le svoj tekst jasneje izgovarjala! Gdč. Thalerjeva kot Pamina je presenetila s prav posebno finim in velokusnim podajanjem svojega pevskega parta in izvrstno igrno. Njene vztrajne studije zanjo neveljete uspehe, tako da se nam je slišalo, kakala s čisto novih strani. Izvrstni v spevu in igrji je bil g. Banovec kot Tamino: spočetka malce hladen, se je ogreval vedno boljše in podal svojo partijo odlično. Tudi proza mu teče gladko. Izredno uporabnost je dokazal g. Janko kot Papageno; mož se je v Ljubljani pevski krasno razvil, njegovi prizori s Paminom so bili zelo okusni, igralski pa je bil vse hvale vreden. Triumfalno pa se je zopet uveljavil g. Betetto, čegar prelepa ma-ka, na stop. igr. predvsem na njegov silajni so se vzvišeni nad vsako ceneno hvalisani. Njegovi dve veliki ariji, deloma z odlični moškimi ali mešanimi zborom, sta bili visoko užitek. Tri dame (Majdičeva, Mitrovičeva in Medvedova) so bile z bome; sladki sopan gdč. Majdičeve topli alt ge. Medvedove sta se odlikovali. Tudi dečki (Ribičeva, Ramsakova) in posebej se omeniti alt Španovec, ki opravili svojo nalogo imenitno. G. Mohlo lepo opremljen.

rič je podajal zamorca Monostatos v igrji, maski in petju prav vro ter je iznova izpričal, da je zelo uporaben, muzikalen, simpatičen član opere. Takisto gre priznanje g. Perku za duhovnika; ta mož, čegar zvonki, izdatni glas se odlikuje v vseh zborih, ima bodočnost. Prav dobra je bila ga. Poličeva kot Papagena, katero je predstavljala in govorila zelo naravno ter zapela z Jankom slavni duet resnično ljubko. Končno je pohvalno omeniti še oboroženca g. Jarca in Haha, ki sta se držala vrlo dobro ter g. Jelnikarja in Simončiča, ki sta kot govornika opravila krepko in jasno. Vsa opera je bila la-

Tako je bila predstava res prvovrstna, saj so vesmo in točno delovali tudi duhovci za kulismi ter je je pogrezalo samo enkrat odgovedalo. Predstava je bila zato sprejeta z največjim zadovoljstvom in zanimanjem ter so bili vsi solisti odlikovani s cvetjem, venc in darovi. G. ravnatelj Polič je na svoje Mozartove opere upravičeno lahko ponosen; „Čarobna piščal“ pa je po zaslugi njegovi in vsega ansambla poseben časten list v zgodovini naše opere. Fr. G.

V božičnih praznikih je v ljubljanskem gledališču 7 predstav in sicer: na sveti dan pop. ob 15. uri v prizori v drami Goličeva mladinska igra Peterčkovice poslednje sanje. To izredno ljubko mladinsko delo se v prizori sedaj 35. tič na našem odru. Pri predstavi sodeluje tudi balet, katerega je uveljavil baletni mojster g. Vilek. Zvečer ob 20. uri je prva repriza Sodnika Zalamejskega. Opera vprizori isti dan zvečer Mozartovo Čarobno piščal. Na Stefanjan je v operi popoldne ob 15. uri ljudska predstava in sicer se vprizori nadvse efektivna Prokofjeva opera „Zalučljivi v tri oranje“. Na to predstavo opozarjamo v prvi vrsti izvenljubljanskega publiko. Zvečer ob 19.30. uri pa gostuje izvrstni komik in režiser g. Truhovič. Drama pa vprizori isti dan pop. ob 15. uri Sneguljica in škrtarje. Komik mladinsko predstavo pri nižnjih cenah, zvečer pa izborno komedijo Boljši gospod.

Sneguljica in škrtarje v sokolskem domu na Viču. V ponedeljek, 26. decembra ob pol petih popoldne gostuje v sokolskem domu na Viču Sentjakovski gledališki oder iz Ljubljane s krasno mladinsko igro „Sneguljica in škrtarje“. Krasna igra je dosegla v Ljubljani vedno razprodane dvorane. Pri predstavi sodeluje orkester Sentjakovskega gledališkega odra. Obištevno vabimo, da pripelje svojo dečo k tej zabavni poučni igrici. Vstopnice so v predprodaji in trgovini gosp. Jeleničnika po običajnih cenah. Da ne bo navela pri blaginji, si zagotovite vstopnice že v predprodaji.

„Nova muzika“. Z novim letom začne Glasbena Matica v Ljubljani izdajati dvmesečnik „Nova muzika“. „Nova muzika“ bo imela glasbenoknjiževni in glasbeni del s prilogo „Mala Nova Muzika“. V glasbenoknjiževnem delu, ki bo za sedaj obsegal 4 strani, se bodo strokovno in v poljudni besedi obravnavala vsa vprašanja sodobne domače in svetovne umetnosti. Glasbeni del bo na 12 straneh prinašal v najmodernejšem notnem tisku vokalne in instrumentalne skladbe slovenskih, hrvaških in srbskih skladateljev sodobnih smeri. Priloga „Mala Nova Muzika“ bo objavljala sodobna glasbena dela najrazličnejše vsebine tudi za manj spretno izvajalce ter bo odprta zlasti našemu skladateljskemu naraščanju. Izhajala bo na 4 straneh iste oblike, ki „Nova Muzika“. Prvi zvezek „Nove Muzike“ bo prinesel kratke, informativne članke o sodobni glasbi, dalje skladbe Matije Bravničarja, Marija Kogojca, Mihovila Logarja, Slavka Ostrca, L. M. Škerjanca, „Mala Nova Muzika“ bo objavila krajše, interesantne skladbe Janka Ravnika, Slavka Ostrca, Stanka Premrla, Saše Šantla itd. „Nova Muzika“ bo urejal Emil Adamič, izdajala pa Glasbena Matica. Dvmesečnik „Nova Muzika“ bo imel obliko „Novih Akordov“. Imel bo po risbi akad. slik. Justina umetniško izdelan ovojni list v treh barvah. Da bo Glasbena Matica mogla določiti vsaj približno število izvodov „Nove Muzike“, se vsi interesi naprošajo, da ji prijavijo po dopisnici svoje naročilo do 1. januarja 1928. Celoletna naročnina, t. j. 6 zvezkov, Din 100.

Senzacionalna aretacija v Parizu

V Parizu je bil v sredo aretiran mož, ki je igral važno vlogo v javnem življenju in čigar riskantne transakcije so vzbujale po vsej Evropi in tudi pri nas splošno pozornost. Je to bivši direktor franko-ruske banke v Petrogradu, Dimitrij Rubinstein (ne Blumenstein! op. ur.). Vzrok njegove aretacije zaenkrat še ni znan, zdi se pa, da je Rubinstein zapleten v večjo ponarejal-sko afero angleških vrednostnih papirjev.

Dimitrij Rubinstein, čigar aretacija je vzbudila splošno senzacijo, je igral kot rečeno v ruskem gospodarskem življenju važno vlogo, zlasti za časa inflacije. Po boljševiškem prevratu leta 1917 se je umaknil v Stockholm, kjer je vodil finko industrijsko banko.

Leta 1920 se je pojavil na Dunaju, kjer je sodeloval pri Komercialni in Diskontni banki, ki pa je povodom borznega kraha likvidirala. Rubinstein je pri tem izgubil milijone. Še težja izguba ga je zadela, ko je skrahirala Kontinentalna banka. Bil je takrat aretiran, a takoj izpuščen, ker se je policija uverila, da je baš on sam utrpel največjo izgubo.

Nato ga je doletela nesreča za ne-rečo. Izgubil je težke tisočake pri Ant-teško-madžarski banki, kakor tudi pri goslovenski banki v Zagrebu, kjer je bil podpredsednik. Poskusil je nato svojo srečo v Berlinu, kjer je ustanovil novo bančno podjetje „Die Bank von Reichendörfer“. Uspeh tudi tu ni. Nato je preselil v Pariz.

Najbrž kljub svoji podjetnosti tudi Parizu ni imel sreče. Končno se je letel v nenavaden manipulacije in transakcije. Rubinstein je bil lastnik neke nalaže v Parizu in na Dunaju in s ruskim emigrantom vedno nudil za-

točišče. Zadnje čase je bil v ospredju nove afere, ki pa je bila političnega značaja. Kakor znano, je berlinsko Pisciatorjevo gledališče predvajalo komedijo „Rasputin“. V tej komediji nastopata tudi bivši nemški cesar Viljem in Rubinstein, zadnji karakteriziran kot tip povojnega dobičkarja in verižnika. Rubinstein se je seveda takoj čutil prizadetega in je napel vse sile, da ga izločijo iz komedije. Ker gledališče na to ni pristalo, je vložil, tako, kakor Viljem, tožbo. O tožbi bo sodišče šele razpravljalo.

Županska zveza v Ljubljani za slovensko univerzo

„Odbor „Županske zveze“ v Ljubljani kot čuvarice interesov ne le občin, ampak tudi koristi in pravice slovenskega naroda je sklenil v svoji seji dne 22. decembra t. l. so-glasno nastopiti.

RESOLUCIJO:

Vsakemu narodu je univerza najdražja in najvišje svetilišče prosvete in izobrazbe. — Mi Slovenci smo dobili l. 1919. v novi državi univerzo in gledamo z največjim ponosom na njo kot na poroštvo narodne svobode, zlasti ker se je ta univerza že tekom kratke dobe osmih let razvila do visoke znanstvene popolnosti in do pravega vzgojnega semenišča akademike mladeži.

Ukinitve univerze ali tudi le okrnitev kate-regakoli njenega dela bi mi Slovenci občutili kot najhujšo žalitev od strani naših bratov.

Kaj naj šele pravijo naši zatirani bratje onostran meje?

Ljubzen od Slovencev bo pokazala država posebno s tem, da nam našo univerzo še izpolni in primerno dotira. To pričakujemo in zahtevamo od vlade.

(Enako resolucijo naj sklenejo vse občine. Županska zveza jim bo poslala že prirejene vzorce.)

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Petek, 23. decembra 1927; katoličani: Viktorija; pravoslavni: 10. decembra, Menas.

Jutri: Sobota, 24. decembra 1927; katoličani: Adam in Eva; pravoslavni: 11. decembra, Danilo.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: „Sodnik Zalamejski“.

Kino Matica: „Pat in Patachon v Pratru“.

Kino Dvor: „Črna duša“.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bohinc, Rimska c.; Levstek, Resljeva cesta.

Jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Izpred sodišča

„SIROTA JERICA.“

Mati, mati, mamica, pač imam hudo ma-čeho.

Sirota Jerica domuje blizu Šmarne gore, njen oče je redko doma, ker hodi po opravkih in na delo, a mati ji je umrla. Jerica je dobila hudo pisano mamo. Ubogi otroček je ves blede, šibek in preplašen, njegova pisana mati je pa čvrsta pederesetletnica. Sosedom se je Jerica zasmilila, jeli so šepetati o njej to in ono, njena učiteljica je opazila, da je deklica vedno trudna, kadar pride v šolo in niti pouku ne more slediti. Učiteljica je govorila s sosedji, ki so se pritožili čez trdosrčno mačeho, zvedeli so za zadevo orožniki in pisana mati se je morala zagovarjati pred sodnikom radi neusmiljenega ravnanja s svojo pastorko.

Neki kmet je izpovedal, da je bil na žegnaniško nedeljo v hiši Jeričine mačeha Reze. Bilo je že jutraj ob šestih. Mraz je pritiskal, pa je videl Jerico na kamnitem dvorišču, oblečeno v lahno spodnje krilce, prala je v lavorju in sicer v mrzli vodi curje. Slabotno sedemletno punčko se je mo-zu zasmililo, dejal je mačehi, da ni prav, da mora otrok v takem mrazu stati bos že na vse zgodaj na kamnu in prati; mačeha ga je pa zavrnila, da Jerica že zgodaj jutraj skače po postelji in zahteva, naj ji da kaj dela. Drugi so izpovedali, da mačeha pastorko zelo strogo kaznuje, da se niso videli siroto jesti za mizo, če je za mizo, mora stati, običajno jo pa postavi za vrata, kjer mora stoje jesti.

Kako močno je pretepala mačeha otroka sledi tudi iz tega, da je neki dan mačeha šepala in imela mehurjaste prste na nogi. Ko jo je nekdo vprašal, kaj ji je, je dejala, da je mislila Jerico, po je sebe ožgala s palico, ker se ji je otrok umaknil. Sosedje so videli tudi, da je imela Jerica vse višnjeve noge, a nekdo je nekoč opazil, kako je sirota izpod krilca kapljala kri. Velik star kmet se je nazadnje oglašil in dejal, da mu je neka sosedka naročila, da lahko tudi njo sodnik pokliče, ker je slišala neusmiljeno mačeho, ki je zažugala svoji nesrečni pastorki: „Če bem le eno uro zaradi tebe zaprta, te ubijem, pankert, in te vržem v gnojnico ter pokrijem s plohi, da te živ krst ne naide!“

Obtožena Reza se je zagovarjala, da ni nikoli tako zelo otroka pretepala. Jerici se je poznalo, da izpoveduje pod vplivom svoje neusmiljene pisane matere, boleče je otroček tajil, da bi ga mati kdaj zelo tepla in trdil, da ga ima celo rada. Mačeha je trdila, da je punčka tedaj, ko je od nje kapljala kri, tako nerodno padla, da si je pot-škodovala spodaj nogo.

„To ni res.“ jo je zavrnil sodnik „ste-“ „i morala kri teči nazaj in potem kaplja“ na tla, saj je tekla izpod krilca.“

Potem je dejal, da je obtožena pač se na krivca, če bo kaznovana, ne pa otroče- n lo opozoril, da jo čaka zelo stroga kr-zen, če bo še enkrat z otrokom grdo rav-ala, pa tudi odvzeli ji ga bodo.

Obsojena je bila za enkrat na tri dni za ora.

Mačeha Reza glede kazni ni nič odgovorila, pograbila je punčko za roko in odšla slava.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Strasen umor neznanca na cesti. — Zastrupljenje zaljubljene natakarike. — Velika poneverba v Somboru. — Vlom v Dijaški dom. — Sovjetski galeb v Kaštelih.

Iz Osijeka poročajo, da so našli v noči od torka na sredo na poti med Rumo in Malih Rodinaca umorjenega in oropaneke nekega moškega, ki je bil dobro oblečen. Dosedaj se ni bilo mogoče dognati njegove identitete. Orožniki so takoj pričeli iskati zločinca. Že tekom noči se jim je posrečilo prijeti nekega Nikola Radovića, delavca iz Dalmacije. Po dolgem zasliševanju je Radović priznal, da je nesrečno žrtev umoril in nato oropal, misleč, da bo pri njej našel večjo vsoto denarja. V listnici je pa bilo le 670 Din. Radović je napadel neznanca med potjo s sekiro in mu prekalil glavo.

Včeraj je izpla v samomorilnem namenu 22-letna Jelka Trogulič iz Splita stekleničko lizola. Jelka je bila natakarika v splitski gostilni „New-York“. Proti večeru je odšla v svojo sobo in nihče ni opazil na nji posebnih sprememb. V sobi je legla na posteljo in izpla trup. Nezvestno jo je našla služkinja Marija Nižetič, ki je samomor tudi javila policiji. Devojki so dali čašo mleka, katerega je izpla in se tako rešila. Po mleku ji je namreč postalo slabo in je izbljuvala tudi trup. Nato so jo odpeljali v bolnico in ji nudili prvo zdravniško pomoč. Jelica Trogulič je izjavila, da je imela ljub-čka, ki jo je spolno okužil. Raje kakor da bi šla v bolnico, je šla v smrt.

Državno pravdnistvo v Somboru je izdalo aretacijski nalog proti Ivanu Defčiću, davčnemu beležniku v Crvenki. Drž. pravdnik obtožuje Defčića, da je večkrat zlorabljal svoj položaj. Njemu so namreč davkoplačevalci izročali velike vsote na račun davkov, katere je pa porabil zase. Tako je oškodoval državo in občino za nad 800.000 Din.

Zadnje čase je Defčić živel zelo razkošno, kar se je zdelo vsem sumljivo. Kupil si je tudi avtomobil in z njim delal izlete s svojimi prijatelji in prijateljicami v okolico. Zanimivo je, da ponevred dolgo niso prišli na sled in je Defčić nemoteno skoraj vse leto trošil državni denar. Najbrž ima tudi skrivne, ki so mu pomagali pri poneverbi in spretno prikrivali priimanjklaje, da jim tudi kontrola ni mogla priti na sled. Obetajajo se še zanimiva razkritja. De-fraudant je čez noč izginil in je za njim izdana tiralica.

Upravitelj dijaškega doma v Zagrebu je javil policiji, da so vlomili odnesli iz domovega skladišča posteljno opravo in druge predmete v skupni vrednosti 13.000 Din. Detektivji so ugotovili, da so vlomilci iz prostorov stolarske delavnice, ki mejl na skladišče, prekopali zid. Skozl odprtino so zlezli v skladišče. Po vlonu so zopet vložili opeko v odprtino, v skladišču so pa namestili posteljne žimnice tako, da ni bilo mogoče takoj opaziti, kako so prišli v skladišče. Tudi v stolarski delavnici je bila k zidu z odprtino pri-maknjena velika omara. Sum je padel na lastnika delavnice Josipa Petrička. Pri njem so uvedli hišno preiskavo in našli skoraj vse nakradene predmete. Sprva je Petriček tajil, kasneje je pa priznal, da je s pomočjo svojega pod-najemnika Stanka Zbogara, trgovskega pomočnika, prekopal zid in odnesel posteljno opremo, katero je hotel prodati. Oba je policija obdržala v za-poru.

Iz Kaštel Staroga javljajo, da je lo-vec Marin Jakovac ustrelil morskega galeba. Ko ga je natančneje pregledal, je opazil, da ima na desni nogi prstan

Najboljši Pat in Patachon film

Danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Pat in Patachon v Pratru

Elitni Kino Matica

Telefon 2124.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1927.

— **Kralj na Belju.** V sredo popoldne je prispel dvorni vlak v Osijek, kjer je sprejel kralja divizijski general J. Damjanovič, ki se je potem odpeljal z njim na državno posestvo Belje, kjer se je pričel včeraj velik lov na fazane.

— **Ljubljanska oblastna skupščina.** Prejel smo: Gospod urednik! V včerajšnjem poročilu o zasedanju oblastne skupščine se je Vašemu poročevalcu primerila pomota, ko poroča, da sem v debati o združenju občin Dobropole - Videm - Podgora izjavil, da oblastna skupščina ni pristojna za sklepanje o tem predmetu, češ da je bil občinški red postal državni zakon. Tako trditve bi bila seveda nezmišljena. Jaz sem izjavil v tem smislu: Oblastna skupščina ni pravi naslednik bivšega deželnega zbora, ki pravi naslednik bivšega deželnega zbora kranjskega, marveč je samostojna tvorba, ki ima svoj delokrog in svojo oblast predpisano v ustavi in zakonu o oblastnih samoupravah, oziroma dopolnilnih določbah. Posli bivšega deželnega zbora so z ukrepom prve Narodne vlade prešli na to, od te pa na Narodno skupščino. Ta pa je ustvarila nove upravne enote, oblastne samouprave, ki vsled tega niso dedne bivših deželnih zborov. Če je tedaj občinški red za vojvodino Kranjsko dal gotova pooblastila bivšemu deželnemu zboru, se sodanja oblastna skupščina na ta pooblastila sklicevati ne more. — Proseč Vas, da to pojasnilo objavite, beležim z odličnim spoštovanjem dr. Dinko Puc, poslanec oblastne skupščine.

— **Ob smrti svojega predsednika dr. Babnika** sestalo se je dne 22. tm. ob 12. opoldne osobe tujaknjega višjega deželnega sodišča in višjega državnega pravdnika na žalno sejo. Podpredsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Rogina se je v žalnem govoru poklonil spominu pokojnega predsednika kot velikega stvaritelja na polju pravosodne uprave in pravne vede kakor slovenske tako splošne, kačož nanj tudi kot velikega prvega naslednika nepozabnega prvega predsednika višjega deželnega sodišča slovenskega — Ivana Kavčnika. V imenu osobja pri vseh državnih pravdnikih v Sloveniji izrekel je nato g. višji državni pravdnik dr. Grasselli višjemu deželnemu sodišču sožalje. Z vzklikom »Slava mu« na čast pokojnega predsednika dr. Babnika so se zbrani razšli.

— **Za avtomobiliste in motocikliste.** Posestniki avtomobilov in motociklov se opozarjajo na novo naredbo ministrstva notranjih del o registriranju in označevanju motornih vozil, ki je objavljena v Uradnem listu z dne 6. decembra 1927 pod št. 479/121 in na izvršilno naredbo velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti, ki bo te dni objavljena v Uradnem listu. Po § 2. izvršilne naredbe morajo vsi lastniki prijaviti svoja motorna vozila najkasneje do 1. februarja 1928 pristojnemu srezkemu glavarju, v Ljubljani policijskemu ravnatelju, v Mariboru policijskemu komisariatu, za okoliš srezke izpostave v Škofji Loki pa temu uradu. Pristojnost se ravna po stajališču motornega vozila. Tiskovine za prijavo se bodo dobile od 1. januarja 1928 naprej pri naštetih uradih. Prijava naj bo točna, da bo mogoče izvršiti naredbo do 1. marca 1928, ker se po tem dnevu motorna vozila s starimi označbami ne bodo več pristupila v promet.

— **Prav veselo božične praznike in srečno Novo leto** žele vsim prijateljem in znancem pomorski podčastnik radio-telegrafskega tečaja v Šibeniku: Danilo Barle, Ivan Bradešček, Ivan Duković, Karlo Glazar, Janko Krasovec, Hubert Orozov, Josip Pavlin, Metod Pibernik, Stanko Sicerl, Tone Sterle, Tonček Votovec, Matija Vogrinec in Jožek Wedinger.

— **Davki na plače privatnih nameščenec.** V finančnem zakonu leta 1928-1929 je zopet predviden davek na plače privatnih nameščenec. Po navodilih generalne direkcije neposrednih davkov se bo v bodoče izterjal od vseh oseb s stalno plačo, ki opravljajo dela, za katero je potrebna poleg fizične sposobnosti še posebna usposobljenost. Davek na plače privatnih nameščenec ne razlikuje med oženjenimi nameščenici, med takimi z deco, ter oženjenimi in družinske očete najtežje in najbolj krivično obremenjuje tudi one nameščenice z nizkimi plačami, ki morajo plačati sorazmerno mnogo previsok odstotek davka. Vlada je te dni stavila na dnevni red finančnemu odboru vprašanje davka na plače privatnih nameščenec. Sedaj je še čas, da zahtevamo, da se ta davek pravičnejše odmeri in da se določi našim življenjskim razmeram primeren eksistenčni minimum. Zato se udeležimo vsi protestnega shoda, ki se vrši v sredo dne 28. tm. v desni dvorani hotela »Union« ob 8. zvečer. Dvignimo svoj glas sedaj v zadnjem trenutku in protestirajmo proti krivičnemu obdavčenju naših že itak mizernih dohodkov! — Privatni nameščenec.

— **Iz državne službe.** Za šefa davčnega okrajnega oblastva v Radovljici je imenovan finančni tajnik pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru Anton Leskovec; na lastno prošnjo je odpuščen iz državne službe knjigovodja delegacije ministrstva financ v Ljubljani Ivo Burger, za inženierja gradbene sekcije v Murski Soboti je imenovan inž. Anton Dolenc.

— **V naše državljanstvo** je sprejel češkoslovaški državljan Gvido Prockl, kontraktualni vojaški lekarnar v Ljubljani.

— **Iz »Službenih Novin«.** »Službene Novine« št. 289 z dne 21. tm. objavljajo v prilogi zakon o pogodbi o trgovini in plovbi bi med kraljevino SHS in Nemčijo z dne 6. oktobra 1927.

— **Našim ženam v opozorilo.** Jugoslovenska Matica je izdala letos že svoj VIII letnik »Gospodinskega koledarja«, in sicer za 1928 iz gospodinskih rokov prejema pohvalna pisma in priznanja, ker je s tem koledarjem storila našim gospodinjam v

resnici veliko uslugo. Koledar prinaša namreč vsako leto nove kuhinjske recepte ter razne praktične in podučne nasvete in navodila za hišo in dom. Najvažnejši del koledarja je troškovnik z dovolj obširnimi rubrikami, kamor vpišuje gospodinja vse svoje izdatke, ter z mesečnimi in letnimi proračunskimi in sklepniimi razpredelnicami. V celoti obsega koledar brez inseratnega dela 130 strani in ima obliko šolske knjige. Cena Din 20, za člane Jugoslovenske Maticice Din 16. Napredaj je pri vseh podruž. Slov. Maticice v Sloveniji, po vseh knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-11.

— **Olašajte bedo** na bednejših slepih in položite dar slepih na oltar. — Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova 12. — Na željo poštejno položnice pod tek. račun 14.066.

— **Carinski oddelki.** Otvorjenih je več carinskih oddelkov, med njimi tudi oddelk v Ložu kot ekspozitura carinarnice na Rakeku. Oddelke iste carinarnice v Starem trgu je ukinil.

GOSTILNA FAJMOŠTER, SV. PETRA NASIP priporoča za praznike nova in stara vina:

Portugalska nova	Din 16.—
Otelo za slabokrvne	„ 11.—
Stajero	„ 12.—
Bizelc	„ 14.—
Rizling	„ 16.—
Burgundec	„ 20.—

Iz Ljubljane

— **Ij Pri pogrebu blagopokojnega dr. J. Babnika,** ki se je vršil danes ob 2. popoldne, je zastopal podpredsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Rogina predsedništvo višjega deželnega sodišča, poleg tega pa po brzojavnem naročilu tudi ministra pravde dr. D. Subotiča in predsednika višjega deželnega sodišča v Splitu dr. Meihsnierja.

— **Ij Kavalarstvo!** Nekateri odrasli ne poznajo nikake uljudnosti ne napram damam, ne napram otrokom. Posebno se to občuti ob deževnih dneh. Vsaj otrokom bi se lahko ognili! Da navedemo le en primer. Neki gospod na Aleksandrovi cesti sume malo deklico v dežnik. Na opombo, da bi se vsaj otroku lahko ognil, je dotični gospod odvrnil, naj morda dobi ne kritično nanj. Otroku je raztrgal dežnik, sebe pa uvrstil med neolkance. Tak primeri pri nas žal niso redki!

— **Božična razstava umetnin v Jakopičevem paviljonu** ostane med božičnimi prazniki zaprta in sicer dne 25. in 26. decembra. V torek dne 27. decembra pa bo zopet odprta.

— **Ij Brivnice in česalnice** bodo v nedeljo 25. t. m. ves dan zaprte, v ponedeljek na Stefan dan pa od 8. do 12. ure popoldne odprte, nakar opozarjamo cenj. občinstvo.

— **Slavne »Česke obci v Ljublii.** Dekuji ko najprej slavne »Česke obci« v Ljublii, za vánočni dar 500 Din mym dvema sirotkum venovany. V nejlubši ucte — Ludmila Stular.

— **Ij Izgublji se je pes Doga št. 32.** znamke 1257. Siv z črnimi lisami. Odda se pri konjskem mesarju na Rimski c. 19. 1000n

— **Ij Dvorska knjižnica** je za božične praznike svojo zalogo bogato izpopolnila z najmodernejšimi deli slovenskih in nemških pisateljev, zato se svojim cenjenim odjemalcem naitopleje priporoča

— **Ij Vlomilca Jože Marolt in Peter Sterliški** ki sta bila zasačena pri vlovu v gostilno pri »Figovcu«, sta bila prepeljana v sodnopolijske zapore na sodišču, kjer ju zaslišuje višji nadzornik g. Močnik. Podrobnosti o ostalih njihovih čilih in podvigih ki jih imata gotovo več na vesti, še niso znane.

— **Ij Zopet vlom.** Mesarica Jerica Putrih je na policiji prijavila, da je bilo v noči od 21. do 22. t. m. vlomileno v nieno mesnico na Starem trgu. Vlomilec, ki je odprl vrata s ponarejenim ključem, je odnesel 10 kg slanine, 6 kranjskih klobas in 4 do 5 kilogramov mesa v skupni vrednosti 370 dinarjev. Za praznike se je torej dobro založiti.

— **Ij Drobiž policijske kronike.** Včeraj ni bilo nobene aretacije, pač pa je bila prijavljena ena tatvina, dalje 1 slučaj prekočenja policijske ure, 1 oseba zaradi nedostojnega vedenja, 1 zaradi kršitve predpisov obrtnega reda in 2 zaradi kršitve predpisov za premaranje.

Iz Maribora

— **m Proračun mariborske oblastne skupščine sprejet.** Na včerajšnji dopoldanski seji je mariborska oblastna skupščina po živahni, a stvarni debati sprejela proračun za leto 1928. Klerikalci so se vendarle ustrašili porazne kritike opozicije ter so poedine novo uvedene oblastne davčine popolnoma spremenili. Taksa na motorna vozila se bo plačevala po teži vozil, dvojni davek na izvenslovensko vino odpaše in tudi davščina na električni tok so v smislu zahtev opozicije spremenili in omlili. Istočasno s proračunom je bila sprejeta tudi finančna uredba, ki vsebuje proračune bolnic in drugih samoupravnih zavodov. Ko bo proračun potrjen, se bo znova sestala oblastna skupščina, da razpravlja o važnih gospodarskih problemih oblasti.

— **m Bivši zavezniki** so si že v laseh. Klerikalci in radikali, ki so imeli za občinške volitve vezane liste, so se že par dni po volitvah spili. Radikali so namreč vsled vezave svoje liste s klerikalci izgubili drugi mandat na korist klerikalcev, ki pa se daš tega seveda nčjejo korigirati. Zato je izvolitev dr. Leskovarja za župana postala skrajno dvomljiva. Za volitev župana je

treba namreč 21 glasov večine. Klerikalci z Nemci pa jih imajo komaj 19. Klerikalci so trdno računali na radikala, a dobrodošel bi jim bil sedaj tudi obrtniški zastopnik, ki so ga v volilnem boju najhuše napadali. Zato ni verjetno, da bi sedaj dobili njegov glas. Radikali izjavljajo, da bodo glasovali za socialističnega kandidata, ki lahko računa tudi na glasove SDS in komunistov, tako da bi dobil ta 21 glasov. Za proračun pa je seveda potrebna dvotretjinska večina, ki pa je nima nobena stranka, razen če bi Nemci glasovali s socialisti. Klerikalci se že pripravljajo, da instalirajo na magistratu svojega komisarija.

— **m Božična revni otrok.** S podporo mestne občine in s prispevkom društva za podporo revnim učencem je bilo v sredo popoldne ob navzočnosti zastopnikov šolske oblasti, učiteljev in staršev obdarovanih 90 najrevnejših otrok s perilotom, toplo obleko, obutvijo in slaščicami. Slavnost je bila združena z deklaracijami in pevskimi nastopi. Obdarovani so se hvaležno ozirali po darovalcih in veselo odhiti domov.

Iz Celja

— **m Slovensko obrtno društvo v Celju** sklicuje z dne 26. decembra na Stefanovo občinski obrtniški sestanek, ki se bo vršil ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Vsi obrtniki iz Celja in okolice so vabljeni na ta sestanek

— **m Lastnike hiš in zemljišč** opozarja mestni magistrat, da so dolžni v zbirskih dneh čistiti in posipavati hodnike, da se prepreči nesreče. One hišne lastnike, ki bi to zanemarjali, bo mestni magistrat strogo kaznoval in očistil ter posipal hodnike na stroške dotičnih posestnikov. Taki lastniki pa so tudi odgovorni za vse nesreče, ki bi se dogodile. — Treba je, da varnostni organi strogo pazijo, da se to določilo cestnopolijskega reda točno izvršuje. V našem mestu se je tekom letošnje zime dogodilo že par nesreč. Dejstvo je, da se ta točka cestno-polijskega reda v Celju še ni nikdar tako zanemarjala, kakor letošnje zimo.

Redoljubi!

Z žrtvami naših živih in mrtvih junakov in z božjo pomočjo in njegovo pravdo smo dosegli 1. decembra 1918. leta osvoboditve in ujedinitve Srbov, Hrvatov in Slovencev in tako je bila izpolnjena stoletna srčna želja najboljših sinov našega naroda.

Naš narod je preстал velike preizkušnje in načelovsko trpljenje na potu k ustanovitvi svobodne narodne države. Ogromno je število onih, ki so žrtvovali svoje življenje za to, da mi lahko svobodno živimo. Ali smemo pozabiti na svoje velike mrtve? Nikdar!

Blizu se 1. XII. 1928. Tega dne se moramo predvsem oddolžiti spominu naših umrlih junakov. Stojimo to, česar še ni storil noben narod: postavimo jim živ spomenik!

Resno in moško, kot se spodobi za naš narod, zamislimo se v našo davno in nedavno prošlost. Premislimo, kaj smo vse dosegali storili, kaj smo zamudili, kaj šele moramo storiti! Na čvrstem, solidnem temelju zgradimo svojo bodočnost!

Kako naj to storimo, nam bo pojasnila »Matica živih in mrtvih SHS«, katero je osrednji odbor Narodne Odrbane sprejel za svojo kolektivno članico in vneto sodelničko. Naloga, ki jo je ona sebi postavila, zasluzi, da se vsi z vsemi silami zalozimo za njeno uresnitve. Vsak lahko sodeluje, nobena pomoč ne bo odveč.

Redoljubi, izpolnite svojo mirnodobno dolžnost, da vam bo vsem 1. XII. 1928.

praznik mirne vesti, čistega veselja in velikega upanja v bodočnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Osrednji odbor Narodne Odrbane.

Film

Chaplin o našem božičnem kinosporedu

Kakor posnemamo iz današnjih časopisnih vesti, se predvaja v Ljubljani za božične praznike najnovejši sloviti Foxov-velefilm »Na polju slavic. Našo kino-publiko bo brez dvoma zanimalo izvedeti pred njegovo premiero, s kako izvanrednim navdušenjem je bil sprejet ta film po vsem svetu in kako se glasi kritika igralcev, novinarjev in drugih faktorjev o tem veeledu.

V enem najlepših in največjih kinematografov Newyorka, v Harris-teatru, se je pred kratkim vršila premijera tega veeleda ob navzočnosti zastopnikov vlade, diplomatov, sivega zbora, novinarjev itd. Celokupen tisk je poln hvale, se divi njegovi lepi vsebini, tehnični višini, ter mu prerokuje ogromen uspeh po vsem svetu.

Dejanje se godi v oni dobi, ko so pripele prve ameriške čete v Evropo na pomoč svojim zaveznikom. V filmu vidimo nastanitev ameriških čet v mali francoski vasici ob Marini. Pred našimi očmi se razvija ljubavni roman mladega kapetana s hčerko vaškega gostilničarja s tako pristranostjo, da nam polagoma gineva tudi oni strah, ki ga obutimo ob pogledu na slavno marnsko bojno polje. Toda ne samo kolosalna tehnika, temveč tudi srce in dober humor, zlasti pa neprekosljavljivi igralki, med njimi najkrasnejša žena sveta, nositeljica glavne vloge, prelepa Dolores del Rio, so pripomogli temu filmu do trumfa.

Zato se nikakor ne čudimo, če je rekel slavni Charlie Chaplin, odhajajoč od premijere tega filma: To je najkrasnejši film, kar sem jih do sedaj videl; smejal sem se, plakal sem in bil globoko ginjen.

— **Pat in Patachon v zatonu.** Včeraj je predvajala Kino Matica reprizo filma: »Dva vagabunda v Pratu«, v glavnih vlogah Pat in Patachon. Publiku je sprejela ta film brez vsakega zanimanja. Navzven smo bili, da sta Pat in Patachon z vsako svojo komedijo, naj si bo še tako neslana, napolnila kino do zadnjega kotička. V poslednjem času pa je njuna privlačna sila hudo odnehala. Videli smo namreč

že v začetku tega meseca, ko je »Ljubljanski dvor« predvajal »Pat Patachon med divjimi zvermi«, da je ljubljanska publika obrnila hrbet nekdanjima svojima ljubljencema. Občinstvo se je pač naveličalo stereotipne mimične komike ter zahteva drugačnega razvedrila. Tako se opaža tudi v drugih evropskih mestih.

Veliko izbrlo

modernih damskih in otroških predpasnikov, sportnih kril in bluz, volnenih jopic in puloverjev, otroških obleke, razno damsko perilo po zelo znižanih cenah — nudil:

F. in I. Goričar, Sv. Petra c. 29.

Razorožitev v teoriji in praksi

Dočim govore državniki o splošni razorožitvi, se vse velesile pridno oborožujejo. — Bodoča vojna se bo odločila na morju.

V času ko se splošno govori o svetovnem miru, o garancijskih paktih, o prijateljskih pogodbah in o razorožitvi, je sicer malo čudno govoriti o bodočih vojnah, vendar pa kaže realno življenje, da je včasih dobro razpravljati tudi o takih stvareh. Dejstvo je, da istočasno, ko zastopniki evropskih držav v Ženevi razpravljajo o razorožitvenem problemu, na vseh koncih in krajih Evrope z največjo naglico oborožujejo armade, grade topove, pomnožujejo vojno avijatiko in izdelujejo načrte za pomorske orjake. Vse kaže, da bodoča vojna, o kateri govore tudi največji miroljubneži ne bo izvajevana na kopnem, marveč v zraku in na vodi.

O tem vprašanju prinaša zanimive podatke, angleški list »Daily Chronicle«, ki piše med drugim:

Danes imamo tri velesile, ki razpolagajo z ogromnimi podmornicami in križarkami in vsaka izmed njih trdi, da so njene pomorske vojne sile največje na svetu. Ti orjaki morejo prevoziti več tisoč milj brez pristanka in ne da bi morali spotoma izpolnjevati zaloge kuriva in drugih potrebščin. Razun tega je skoraj vsaka modernjša vojna ladja opremljena z voznimi letali. Amerika je baš te dni sprejela obsežen gradbeni program, ki predvideva zgradbo 10 novih križark, ki bodo po zadržilu konstrukterjev nadkriljevale vse, kar je doslej svet videl. Prihodnje leto bo dogotovljena ameriška podmornica za polaganje min, ki bo stala nad 400 milijonov dinarjev, a bo lahko v eni minuti izstrelila 60 min, ne da bi se pokazala na površju. Izdelujejo pa še dve večji podmorski križarki.

V Cherbourgu pa grade Francozi še boljše konstruirane podmornice, ki bodo lahko vzdrele pod vodo skoraj dvakrat tako dolgo kakor ameriške. Japonska, ki nikakor noče zaostajati, je pa

sklenila zgraditi 11 podmornic, od katerih bo vsaka večja od največje in najmoderneje angleške podmornice. Pod vodo bodo lahko ostale 2 in pol dni nepretrgoma ter bodo vozile s hitrostjo 22 milj na uro.

Zdaj imajo Zedinjene države 127, Japonska 84, Francija 83, Anglija 60, Italija 27 podmornic. Jugoslavija dobi šele začetkom prihodnjega leta svoj prvi dve podmornici in se torej še dolgo ne bo mogla meriti z drugimi pomorskimi silami.

Najmočnejšo mornarico ima Anglija. Dve največji staneta vsaka po 2½ milijarde dinarjev in samo njihovo vzdrževanje stane letno nad 100 milijonov. Ena salva iz oklopnega stolpa stane 160 Din. Opremljena je s topovi, ki streljajo na daljavo 18 km in prebijejo v daljavi 9 km jeklen oklep, debel 43 cm.

Razni angleški, ameriški in francoski vojni strokovnjaki napovedujejo za dogledno dobo strahovite vojne na morju, kjer bodo merile svojo moč ameriška, japonska in angleška mornarica. To bo po njihovi sodbi še mnogo bolj krvav obračun, kakor pa je bil za časa svetovne vojne na evropski celine. Vsa tehnika se razvija z bliskovito naglico in išče vedno novih sredstev za uničevanje človeštva. To tekmovalno v oboroževanju pa bo pogubonosno za vse, ki ga pospešujejo. Saj se že danes vedno jasneje vidi in čuti, da ovirajo vedno bolj naraščajoča bremena za oboroževanje normalni gospodarski razvoj. Vsote, ki gredo vsako leto za oboroževanje, presegaajo dve tretjini vseh drugih državnih izdatkov. Pravilno je naglasil nemški profesor Quidde, ki je dobil letošnje Nobelovo nagrado za mir, da mora svet začeti resno razmišljati o razorožitvi, kajti če razorožitvena konferenca ne bo kmalu devedla do povoljnih rezultatov, je katastrofa neizbežna.

nici več živo pokopanih žrtev. Prvotno so namreč mislili, da je potegnla podmornica s seboj na dno morja samo šest mornarjev. Strokovnjaki sodijo, da je v podmornici 10—12 oseb. Podmornica leži med gostimi morskimi rastlinami tako, da je ne morejo dvigniti. Zadnja vest, ki so jo prejeli v pristanišču od nesrečnih mornarjev, se je glasila: Prav kar smo odprli zadnjo steklenico kisika. Malo poprej so mornarji iz podmornice javili, da imajo kisika še do 6. zvečer. Prošli so, naj se požurijo z reševalno akcijo.

V sredo do 11.30 ponoči so mornarji še dajali znake, da se bore s smrtjo. Skušali so sporočiti svoja imena, toda to se jim ni posrečilo, ker potapljači niso mogli dolgo ostati na dnu. Po polnoči ni bilo od nesrečnih žrtev nobene znake več. Strokovnjaki menijo, da so mornarji tako izmučeni, da so popadali na tla in da pričakujejo strašne smrti na dnu morja. Na kraj nesreče sta pripluli še dve križarki, da se udeležita reševalne akcije, ki je pa vsled silnega miraza in viharja zelo otežkočena.

Po zadnjih vesteh iz Princetowna je vsaka nada na rešitev nesrečnih mornarjev zmanj. Na trkanje potapljačev se mornarji sploh ne odzivajo. Vse kaže, da jih je smrt rešila strašnih muk.

Šahovski mojstri in filmske zvezde

Šahovska mojstra Aljehin in Capablanca sta dobila kot nagrado za svoj odločilni match 10.000 dolarjev, Aljehin 5400, Capablanca pa 4600. Ta honorar bi niti Evropi ne delal časti, da ne govorimo o Ameriki, kjer imajo denarja dovolj, da bi lahko pokazali napram tako znamenitim šahistom malo več kavalirstva. Pomisliti moramo, da je trajal turnir skoraj dva meseca in da tako napeta igra šahista fizično in duševno do skrajnosti izčrpa.

Aljehin je prejel 700 dolarjev na teden. Filmske zvezde, tudi one, ki imajo še dolgo pot do svetovne slave, pa zaslužijo na teden najmanj 1500 dolarjev. Fred Thomson zasluži pri Paramountu povprečno 10.000 dolarjev na teden, poleg tega mu pa vržejo lastni filmi letno najmanj pol milijona dolarjev. 10.000 dolarjev ima na teden tudi Norma Talmadge. John Barrymore je zaslužil na teden 10.000, Thomas Maighan zasluži 8000, Pola Negri 7000 dolarjev itd. Navadni statisti zaslužijo v Hollywoodu najmanj 50 dolarjev na teden in vsak povprečni ameriški filmski igralec zasluži toliko, kolikor sta dobila Aljehin in Capablanca za senzacionalni šahovski turnir. Duševno delo se ceni v Ameriki zelo različno.

de la Hyre:

500

D'Albanac je stal ves bled in se naslanjal na steno, da bi ne padel. Letica je drhtela po vsem telesu. Oba sta razumela, da sta v popolni oblasti tega lopova. Ali ju more Kelios z bivšimi ljudmi rešiti, priti na pomoč? To je bilo skoraj neverjetno. Pa tudi če bi prišli na pomoč, bi bilo najbrž že prepozno. Faulton bo gotovo takoj izpolnil svoje grožnje.

IX.

Sovražniki.

V Parizu, v dvorani ministrskega sveta evropske konfederacije, je vzbudil nastop Keliosa Maščevalca splošno presenečenje in razburjenje, ki se dolgo ni poleglo.

General Glottin je zaklical: »Martiale, moj sin!«, planil pokonci in pogledal Keliosa naravnost v oči. Okrog očeta in sina so se zbrali presenečeni ministri in diplomati. Nastala je grobna tišina. Prvi se je oglašil Kelios. Nizko se je poklonil generalu Glottinu in dejal vidno ginjen:

— Oče, vest mi je priča, da sem hotel stopiti pred ministrski svet inkognito. Prilili so me odložiti masko in to mi nalaga dolžnosti do vas.

— Kakšne dolžnosti? je ponovil presenečeni general, ki se ni mogel iznebiti misli o vojaški dolžnosti in usodi blaznega sina.

— Oče, ta hip pade odločitev o mojem življenju in smrti. Vi se ne smete boriti z lastno vestjo, če smatrate, da zasluži Kelios smrtno kazen. Če bodo nekateri ministri na moji strani, si ne dajte očiti, da ste se udali očetovskemu čutu in ravnanju pristransko. Moja dolžnost je preprečiti vašo udeležbo na tej seji ministrskega sveta.

Obrnil se je k ministrom in nadaljeval:

— Zahtevam, gospoda, da odredite mojemu očetu, generalu Glottinu v sklepanju o moji usodi glasovalno in posvetovalno pravico. Pristanem na to, da prisostvuje seji kot poslušalec in nič več.

— Prav pravite, Martiale, — je dejal general Glottin z glasom, v katerem je zvenela očetovska ljubezen in neizprosno vojaškega dostojanstvenika.

Umaknil se je od mize in sedel ob strani. Predsednik je razburjeno vprašal:

— Gospoda, ali se strinjate s tem, kar zahteva Martiale Glottin, znan pod imenom Kelios Maščevalc? Ali pristane na to, da se vrhovni poveljnik armade evropske konfederacije general Glottin kot obtoženec oče ne sme udeležiti naše seje, na kateri pade odločitev o Keliosovi usodi?

Ministri so soglasno pristali na to zahtevo.

— Martiale Glottin, sedite prosim, — je nadaljeval predsednik. — Gospoda...

— Oprostite, — se je oglašil Kelios.

— Martiale Glottin obstoja samo v toliko, v kolikor je sin svojega očeta. Govoriti nisimo hoteli ne o generalu Glottinu ne o njegovem sinu. Gre samo za Keliosa Maščevalca.

— Prav pravite! — je pritrdil predsednik.

Kelios se je priklonil in sedel.

Dolgo je bilo vse tiho. Vsi so zrlili na Keliosa, ki je sedel s ponosno dvignjeno glavo in čakal, kaj bo.

Kar se je predsednik obrnil k ministrom, rekoč:

— Gospoda, po zakonih francoske države in Evropske konfederacije odpram sejo ministrskega sveta, ki je ob enem preki vojni sod. Razpravljati moramo o zadevi Keliosa Maščevalca in ga soditi. Naša obsodba je končno veljavna. Ker je general Enone odsoten, naj predloži njegov naslednik general Vales sodišču vse akte o Keliosovi zadevi. Kelios je bil in contumaciai že opetovano obsojen na smrt zaradi organiziranja uporov proti sedanjemu režimu. Ti upori so zahtevali tisoče človeških žrtv.

Vsi so komaj čakali, da se prične seja. Predsednik ni mogel govoriti drugače. Zadeva Keliosa Maščevalca je bila nekaj izrednega in vlade federativnih držav so jo že davno proučile. Izid obravnave je bil že vnaprej določen. Čeprav bi se ne posrečilo ugotoviti, kdo je Kelios, bi bil Maščevalc vendar obsojen na smrt in čez sto let bi morali njegovo sliko javno sežgati. Tako je določal zakon. Če bi pa Keliosa ujeli in zaprli, bi ga morali takoj izročiti vojnemu sodišču in 24 ur po smrtni obsodbi usmrtiti. Smrtna kazen naj bi bila tajna ali javna, kakor bi določilo sodišče. Tako je bilo sklenjeno že davno.

Zdaj so vedeli, kdo je Kelios. Preki sod je zastal. Vse bi se moralo vsiliti po določenem redu vsi člani sodišča, razen generala Glottina, ki je predobro poznal svojega sina, da bi mislil, da se je javil sodišču brez orožja, so bili prepričani, da Keliosa Maščevalca čez 24 ur ne bo več med živimi. Komaj so čakali, da bi videli, kako umira skrivnostni poglavar upornikov, ki je tako dolgo strahoval ves svet.

General Vales se je na predsednikovo povelje je nagnil k aparatu, da bi naročil, naj prinese k razpravi vse spise, tiče se Keliosove afere. Toda Kelios je vstal in mu namignil, naj se ne žuri.

— Počakajte malo, general. Glede na predsednikovo odredbo bi rad spregovoril nekaj besed. Pravila o prekomernem sodu so na moji strani. Ničesar ni mogoče ukreniti brez soglasnega sklepa vseh sodnikov, če zahteva tako obtožbenec. Jaz pa zahtevam, da pride predsednikova odredba na dnevni red in da se o nji glasuje.

Kelios je imel prav. General Vales in odložil aparat in zamrmral:

— Stvar postaja resna in zanimiva. Ministri so bili očitno vznemirjeni, kajti obetala se jim je obravnava, kakršne še niso doživeli.

— Obtožbeni ugovor je zakonit, je izjavil predsednik. — Sodišče predlaga obtožencu pojasniti motive ugovora. Izvolite.

Kelios je imel prav. General Vales je nutek odločilnega spopada. Kelios se je po vrsti ozrl na vse ministre. Za hip se je njegov pogled ustavil na nekaterih in oči so se mu skrivnostno zaiskrile.

— Eden... dva... trije... štirje... Pri dvanajstem se je ustavil. Ozrl se je na začudenega predsednika in spregovoril mirno:

— Dvanajst ministrskih glav odgovarja za moje življenje. Takoj vam povem, kdo so ti ministri. Za moje življenje odgovarjajo ti gospodje s častjo, vsem imetjem, z rodbinami in s svojim življenjem, kajti po mojem mnenju brez časti ni mogoče živeti.

Umolknil je. Na ustnih mu je zaigral ironičen smehljaj.

Dotični ministri, ki jih je označil s pogledom, so postali pozorni. Nekateri so prebledeli, drugi zardeali do ušes. Niso še razumeli, kaj jim grozi, vendar so pa že slutili, da se jim ne obeta nič dobrega.

Predsednik, ki je bil tudi med označeno dvanajstoročje, je bil dovolj hladno krven, da je zagodrnjal:

— Nehajte, gospod, s temi ugankami. Pred sodiščem stojite, ne pa na gledališkem odru. Vložili ste protest proti moji odredbi. Izvolite pojasniti motive in sodišče bo o njih razpravljalo.

Kelios je skomignil z rameni in zamrmral sam pri sebi:

— Da ni generalu Enonu spomin odpovedal? Dvanajst med osemnajstimi, to se mi zdi nekam malo.

In naenkrat so vsi razumeli, i krivi in nedolžni. Oni, ki so imeli mnogo masla na glavi, so se ozrli na poštene tovariše. Bili so njihovi tovariši in lahko bi postali njihovi komplici. Slednjič so se vsi ozrli na predsednika.

Po njegovem bledem in srdito spuščenem obrazu so spoznali, da je tudi predsednik dobro razumel Keliosa. Kaj misli ukreniti, kaj početi?

Ob strani sedeči general Glottin je vstal. Dobro je poznal predsednika in one svoje tovariše, katerim je grozil Kelios. Vedel je, da bi se utegnili spozabiti tako daleč, da bi njegovega sina lastnorčno ubili, samo da se rešijo sramote. Začel se je bati za sina.

— Dovolj besedič, Kelios! — se je oglašil predsednik. — Pozabili ste, pred kom stojite. Zahtevamo, da nam jasno in točno odgovorite. Pričinja se zaslišanje.

Kelios in predsednik sta se izzivajoče spogledala. Vsi ministri so napeto čakali, kdaj se prične odločilni spopad.

— Kje je general Enone? — je vprašal predsednik osorno.

— V mojih rokah! — je odgovoril Kelios samozavestno.

— Kje?

— To je moja stvar.

— Kaj vam je izdal?

— Vse!

— Vse je isto kakor nič. To so prazne besede.

— A če vam povem del tega, kar mi je zaupal? — je vprašal Kelios ironično.

— Govorite!

Kelios se je molče ozrl na ministre, rekoč:

— Osemsto milijonov, ki jih je določil tale ministrski svet pred osmimi meseci za nakup žita, namenjenega ameriškim mestom, teh osemsto milijonov si je razdelilo med seboj dvanajst članov ministrskega sveta. Ti člani me zdajje poslušajo in gledajo. S spretno zamenjavo listin se je vam posrečilo dobiti iz žitne francoske države potrebno količino kruha. Generalni ravnatelj Kmetijske družbe je vam pomagal in...

— Že prav! — ga je prekinil predsednik. — Dovolj o tem. Nadaljujte!

Prizadeti ministri so tako srdito gledali Keliosa, da mu je postalo neprijetno. Stopil je korak nazaj in nadaljeval:

— Nadaljevati, pravite? Štirje mi-

nistri, na čelu z vami, gospod predsednik, dobro vedo, kakšna usoda je zadela dvanajst deklet, ugrabljenih pred dobrim letom v odličnih pariških rodbinah.

— To je pa že od sile! Ti veš preveč! — je zarjurl predsednik in njegova roka se je iztegnila k revolverju-strelji na mizi.

Kelios je skočil v stran in zakričal: — Moja smrt vas pogubi!

Te besede so bile izgovorjene s takim povdankom in prepričevalnostjo, da je predsednikova roka omahnila. Vsi ministri so se ozrli na obtoženca in čakali, kaj bo.

Kelios je potegnil iz žepa fonografsko vretence, na katerem je bil trak z glavnimi razkritji generala Enona. Vrgel je vretence na mizo pred predsednika. Ministri so ostrmeli.

— Enone je povedal vse. Izpovedal je vso resnico o zločinah, navedel je podatke, vsote in imena žrtv. Povedal je tudi, kje so skriti dokazi in dokumenti, ki so zdaj v mojih rokah. Besede generala Enona sta beležila dva fonografa. Eno vretence ima moj prijatelj, ki bo o vaših zločinih obvestil ves svet, če bi jaz umrl ali nenadoma izginil. Kopija zapisknika je sestavljena v tisoč izvodih in bo poslana najboljšim in napačnejšim možem Evrope, ki niso z vlado v nobeni zvezi. Ali me razumete? Evo vam vretence druge izdaje. Vtaknite ga sami v aparat, ki stoji pred vami na mizi. In če še dvomite o moči, s katero razpolagam v borbi proti vam, vas prepriča glas generala Enona.

Predsednik se je plaho ozrl na vretence, toda dotaknil se ga ni. V splošni tišini se je začel glas generala Glottina:

— Treba je skleniti kompromis.

— Da! Da! sklenimo kompromis! — so pritrdili ministri.

Predsednik je vtaknil revolver v žep, ker je bil itak brez pomena. Bil je bled in kar tresel se je od jeze.

Kelios se pa ni zmenil za splošno poparjenost. Nasmehnil se je in nadaljeval:

— Da, kompromis boste morali skleniti z menoj, dokler sem še živ, kajti če Kelios umre, zve ves svet za vaše zločine. Res je sicer, da bo javno mnenje po Keliosovi smrti brez moči in da ljudstvo ne bo moglo nastopiti proti vam. Omejilo se bo na godrnjanje ni zabavljaje.

— Toda vaši tekmeči, gospoda, vaši tekmeči ne bodo zamudili ugodne prilike, da obračunajo z vami in vam izpodmaknejo stolčke. Izročite vas sodišču in...

— Dovolj! dovolj! ga je prekinil predsednik s srditim in od strahu drhtečim glasom. — Vse to sami vemo. Končajmo to zadevo. Evo naših pogojev: 1. Vi nam izročite generala Enona; 2. Izročite nam vse dokumente, ki ste jih dobili od njega; 3. Prisezite tu pred nami in vaš oče, general Glottin, bo osebno odgovoren za vašo prisego, da boste o vsem tem molčali. To so naši pogoji. A vaši?

Kelios je vedel, da je igra že dobljena. Nasmehnil se je in odgovoril:

— Moji pogoji so: 1. Vsem bivšim ljudem morate dovoliti nemoteno življenje in udeleževanje v sodobni Clo-

stija za vse prestopke v zvezi z izjaveški družbi; 2. Izdajalca Faultona naj zadene smrtna kazen; 3. Popolna amnestija revoluciji.

Gospodarsko Stanje Narodne banka

z dne 15. decembra 1927.

Aktiva:		Razlika v primeru s stanjem 8. decembra	
Kovinska podlaga	47.7	+ 14.4	
posojila	1585.2	— 11.5	
račun za odkup kronskih novčanic	1102.6		
račun začasne razmenjave	298.6		
državni dolgov	2966.3		
vrednost državnih domen	2138.2		
saldo raznih računov	1011.0	— 52.3	
Skupaj		9577.1	

Pasiva:		Razlika v primeru s stanjem 8. decembra	
Od glavnice izplačano	30.0		
rezervni fond	10.0		
novčnice v obtoku	5618.3	— 79.9	
državni račun začasne razmenjave	298.6		
državne terjatve po raznih računih	217.7	+ 53.8	
razne obveznosti	1131.9	— 23.3	
državne terjatve za zastavljen domene	2138.3		
azijo za kupovanje zlata	83.0		
Skupaj		9577.1	

Obrestna mera ostane nespremenjena. Obtok novčanic se je znižal od zadnjega izkaza za 79.900.000 Din.

—g Trgovinski in industrijski biro za bližnji vzhod v Atenah. V Atenah se je osnoval trgovinski in industrijski biro za bližnji vzhod, ki ima namen, organizirati v Atenah permanentno mednarodno razstavo poljedelskih in industrijskih proizvodov. Biro daje trgovcem in producentom na razpolago prostore, skrbri za reklamo potom svojega biltena in ima na razpolago tudi skladišča za blago, koje se prevažajo čez Atene (Pirrei). Ministrstvo trgovine in industrije je prosilo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da o gornjem obvesti vse svoje interese in pripombe, da v primeru, da pošljejo svoje proizvode biroju za permanentno razstavo, pošljejo obenem tudi podatke o izvoru, količini in ceni proizvodov. V kolikor bi interese potrebovali še podrobnejših informacij, jih morejo dobiti pri našem generalnem konzulatu v Atenah.

g Sejem v Lille se bo vršil od 6.—22. aprila 1928.

—g Dobava. Direkcija državnih železnice v Ljubljani sprejema od 28. t. m. ponudbe glede dobave gledalnih stekel in prozornih šip; od 30. t. m. pa glede dobave 30.000 komadov tračnih železjev. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem in strojnem odeljenju te direkcije.

—g Naša trgovina z Avstrijo. Naš izvoz v Avstrijo je znašal leta 1920. 563.442.445 Din, l. 1921. 882.373.315, l. 1922. 847.995.126, l. 1923. 2.328.388.554, l. 1924. 2.332.971.109, l. 1925. 1.651.460.507 in lani 1.609.485.000. Uvozili smo v Avstrijo leta 1920. za 714.081.700 Din leta 1921. za 1.160.462.790, l. 1922. za 1.861.216.538, l. 1923. za 2.238.329.729, leta 1924. za 1.625.811.879, za leto 1925. za 1.604.208.240 in lani za 1.427.368.000 Din.

—g Stabilizacija italijanske lire. Italijanski ministrski svet je sklenil v sredo na izredni seji definitivno stabilizirati liro in sicer na višini 19 lir za 1 dolar, odnosno 92.46 lir za angleški funt in 3.55 lir za zlato liro. Po tozadevnem dekretu mora italijanska Narodna banka od 22. t. m. zamenjati svoje bankovce z odgovarjajočo kovinsko vrednostjo.

Ljubljani! Gotovo ste vsi prepričani, da da dobite pristno

dalmatinsko vino

le pri brača LASAN, ki Vam želim v vse praznike in vino nudita 1 Din ceneje kot navadno

Br. Lasan

Odrasli mladini

za

božična darila

priporočamo knjige s slikami:

Pavel Kunaver: ZADNJA POT KAPITANA SCOTTA.

Broš. Din 36.—, vez. Din 44.—.

Juš Kozak: V BOJU ZA MONT EVEREST.

Broš. Din 36.—, vez. Din 44.—.

Paul Kunaver: V AZIJSKIH PUŠČAVAH.

Broš. Din 36.—, vez. Din 44.—.

Sienkiewicz H.: Z OGNJEM IN MEČEM. Povest iz davnih let. — Broš. Din 80.—, vez. Din 104.—.

Sienkiewicz H.: POTOP I. Zgodovinski roman.

Broš. Din 110.—, vez. Din 134.—.

Naročila na

KNJIGARNO TISKOVNE ZADRUGE, LJUBLJANA

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).

(Podružnica v Mariboru — Aleksandrova cesta 13.)

Spominajte se Tabora!

Natakarica

s kaveljico in dobrimi spridevali se išče za prometno gostilno poleg Ljubljane. Zaslugek dober. — Ponudbe na Zadrugo gostilničarjev Ljubljana okoli- ca. 3255

Najstarejša slovenska pleska- stka in hčarska delavica

Ivan Bricelj, Ljubljana,

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarnе «Evropa»).

Se priporoča. — Izvršitev toč- na, cene zmerna. 72/L

Deček

star 15 let, močan — se želi izučiti v trgovini z mešaniam blagom na deželi, kjer bi imel stanovanje in hrano v hiši. — Ponudbe pod «Deček/3261» na upravo «Slov. Naroda».

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani

priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno ZELODCNO TINK- TURO 113/L

DRUŽBA «ILIRIJA»

Premog, drva, koks

oglje — Dunajska cesta 46, poleg Iv. Zakotnika. — Tele- fon 2820. 108/L

Božična in novoletna darila se najbolje kupijo pri tvrdki

Pri nizki ceni! Ignacij Žargi Sv. Petra cesta 3 in 11, Ljubljana

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbiro pletenin, zimskega perila. — Rokavic. — Nogavic. — Kravat itd. po izredno nizkih cenah.

Najboljši premog

CEBIN. Ljubljana, Wolfova uli- ca 1/2. 2884

Gramofon

popolnoma nov, prvovrstne nemške znamke, po nižjani ce- ni naprodaj. Naslov v upravi «Slov. Naroda». 3214

Strojni ključavničar

zmožen slovenskega in nemške- ga jezika — išče službo. — Po- nudbe pod «Ključavničar/3262» na upravo «Slov. Naroda».

Spalnico

dobro ohranjeno (mekhi les) ter nekaj stolov radi selitve prodam. — Ponudbe na upra- vo «Slov. Naroda» pod «Spal- nica/3260».

GON

lek proti kapavici (tra- perju, gnojnjcu) ter za- starelem kroničnem gno- jenju triperja in vnetja sečnega mehurja Za po- polno ozdravljenje je treba 6 lončkov. Cena 2 navodilom za lonček 45 dinarjev. — Proizvajal- razpošilja po pošti lekarna PENIC, Zapršič.

Kaj pravi kritika o filmu:

„Na polju slave“

Charlie Chaplin: Imam samo eno edinstveno mnenje o filmu „Na polju slave“: To je največji film, kar sem jih kdaj sploh videl, smejal sem se, plakal sem in bil sem globoko ganjen.

Douglas Fairbanks: Nič me ni kdaj bolj navdušilo. — Bilo je prelestno!

Prof Maks Reinhardt: Najboljši film med vsemi, ki jih je producirala Amerika

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO- TIPIJE, IZDELUJE PO PRED- LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJSO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJ- ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 28